

СТАНОВИЩЕ

от д-р Анна Свободенова Чолакова – доцент по гражданско и семейно право в
Центъра по юридически науки към Бургаски свободен университет

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“

професионално направление: 3.6. Право

докторска програма „Гражданско и семейно право“

Автор: Ани Димитрова Кънева

Тема: Наследяване на дружествени дялове и акции

Научен ръководител: доц. д-р Мария Петкова Къосева

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-950 от 09.05.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Наследяване на дружествени дялове и акции“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Семейно и наследствено право“. Автор на дисертационния труд е Ани Димитрова Кънева – редовен докторант към катедра „Гражданско-правни науки“ при Юридическия факултет на ПУ с научен ръководител доц. д-р Мария Къосева от същия университет.

Докторантът е представил изискуемите съгласно чл.36, ал.1 от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ документи.

Кандидатът за присъждане на ОНС „доктор“ Ани Димитрова Кънева е родена на 31.08.1993 г. Завършила е специалност „право“ в ЮФ на Пловдивския университет през 2017г. От м. март 2020 г. е редовен докторант в катедрата по гражданско-правни науки към същия факултет. Работила е като юрисконсулт и в нотариална кантора, а от февруари 2024 г. е адвокат към пловдивската адвокатска колегия. Владее английски език.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на представената тема се очертава на първо място от развитието на дружественото право у нас и неминуемо пораждащите се въпроси, свързани с наследяването – на акциите и дяловете в многобройните търговски дружества. Темата не е изследвана в

цялост до този момент, а в годините след 1990 г. се е натрупала практика, която поставя редица нерешени въпроси. До появата на настоящия труд не е правено монографично изследване на поставените проблеми в цялост, в исторически и в сравнителен план. Предвид житейската логика и динамиката на стопанските отношения, може да се очаква, че актуалността на темата за наследяването на тези особени обекти на гражданския оборот ще расте непрестанно и ще налага доразвиване и, дори преосмисляне, на някои от застъпените в изложението тези.

3. Познаване на проблема

В своя труд дисертантката показва много добро познаване на разглежданата материя, като прави впечатление сериозният обем използвана научна литература и съдебна практика. Тъй като темата е интердисциплинарна, поставените за обсъждане проблеми предполагат задълбочени познания в две достатъчно сложни и обширни правни области - на търговското и на наследствено право, както и в останалите дялове на цивилистиката, каквито авторът безспорно показва.

4. Методика на изследването

За постигането на своите научни цели дисертантът е използвал утвърдената научна методология: исторически, сравнителен, нормативен и логически методи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносни моменти

Представеният дисертационен труд е първото цялостно монографично изследване, посветено на наследяването на акции и дялове в търговски дружества. Темата е сложна и обхваща множество теоретични проблеми със сериозно практическо значение, които авторката се е постарала да изчерпи. В труда личи способността на дисертантката за творческо обсъждане на литературния материал и за правен анализ със самостоятелни изводи с научно и научнопрактическо значение.

Едно от достойнствата на представения труд, но в същото време и предизвикателство, е неговият интердисциплинарен характер.

Дисертационният труд е добре структуриран, като съдържа увод, четири глави и заключение. В глава първа, наред с историческия и сравнително-правния анализ, са разгледани въпросите на наследяването на дружествен дял в ООД – общи и особени хипотези. Проведено е необходимото разграничение между наследяването на имуществени права и наследяването на членствено правоотношение. Анализирани са особеностите на наследяване на едноличен собственик на капитала в ЕООД. С приносен характер са предложени *de lege ferenda* във връзка с чл.115 от Търговския закон. Намирам за удачни изводите на авторката във връзка с чл. 65, ал.1 ТЗ /§2, т.2/. Правят добро впечатление изводите по повод упражняване правото на

запазена част /§1, т.5/, както и включването на въпроса за правомощията на изпълнителя на завещание – една малко позната у нас правна фигура.

В глава втора са разгледани въпросите на наследяване на акционер. Положителна оценка заслужава анализът на проблема в кой момент наследникът придобива качеството „акционер“ /§2/, както и относно действието на вписването в книгата на акционерите. Отделено е особено внимание на правното положение на недееспособните наследници на акционер в АД, на наследяването на винкулирани и на безналични акции. Добро впечатление прави също така, че авторът е разгледал горните проблеми през призмата на двата основни вида завет – пряк и косвен.

Трета глава е посветена на наследяването на съдружник в персонално дружество /събирателно и командитно/, както и на наследяването на съдружник в едно ново за нашето право дружество – дружеството с променлив капитал. Считаю, че тази част от дисертацията има приносен характер. Тук би могъл да се постави въпросът дали съдържанието на трета глава не излиза извън рамките на поставената тема, тъй като при разглежданите в нея дружества не може да се говори за дялове и акции в смисъла, в който те са уредени при капиталовите търговски дружества. В този смисъл може би е било по-удачно авторът да разгледа въпросите от глава трета в някой от параграфите от другите глави – в съпоставителен план. Независимо от казаното обаче, намирам това изследване за полезно и оригинално.

Четвърта глава обобщава особените хипотези на наследяване на акции и дялове, което също има приносен характер и обогатява изследването. Тук се открояват въпросите във връзка с действието във времето на откриване на наследството и на придобиване на съответното качество при наследяване, на упражняването на членствени права при безвестно отсъствие на акционер, осветляването на въпроси във връзка с управителя на наследство – една факултативна фигура, малко изследвана в нашата доктрина, както и проблемите, които биха се породили при наследствено правоприемство на дялове и акции в хипотезата на чл.11 ЗН – от държавата и от общините.

6. Преценка на публикациите

За участие в настоящата процедура са представени и 4 статии, свързани с темата на дисертацията и публикувани в авторитетни научни издания. Те потвърждават цялостното впечатление от задълбочените научни интереси на дисертанта, който съумява да насочи научните си търсения към актуални правни проблеми с реално практическо значение.

7. Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд коректно отразява неговото съдържание, направен е в съответствие с нормативните изисквания и отразява основните резултати, достигнати при научното изследване.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Представеният дисертационен труд и статиите разкриват задълбочените научни интереси на дисертантката, нейната способност за научен анализ и самостоятелни изводи. Предвид факта, че конкурсът е за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, е напълно естествено към автора да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки.

Темата е интердисциплинарна и много обширна, поради което се създава впечатление, че някои от засегнатите въпроси биха могли да се доразвият. От друга страна, историческият и сравнително-правният преглед на моменти излизат от поставените цели и изглеждат самоцелни.

Прави впечатление едно логическо несъответствие в разсъжденията на докторантката. От една страна, тя посочва, че при завещание на дружествени дялове същите се оценяват по пазарна стойност, а в друга част на изложението приема, че при прекратяване на членство в случай на смърт, дяловете се оценяват по балансова стойност. Двете обсъждани хипотези са подобни, а изводите на автора - различни.

Смятам, че би било полезно да се изследва въпроса за защитата на заветника при косвен завет в случаите, когато наследниците отказват да изпълнят завета.

Намирам предложението за изменение и допълнение на чл.177 ТЗ за ненужно /глава втора, §2, т.10/. Не намирам за необходимо в ТЗ да се създава правна разпоредба относно законово представителство на недееспособни акционери, както е предложила дисертантката, тъй като в случая намират приложение общите правила на гражданското право за законово представителство – чл.3 и чл.4 от Закона за лицата и семейството.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПРЕДСТАВЕНИЯТ ЗА ОБСЪЖДАНЕ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД СЪДЪРЖА НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ ОРИГИНАЛЕН ПРИНОС В НАУКАТА И ОТГОВАРЯТ НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РБ, ПРАВИЛНИКА ЗА НЕГОВОТО ПРИЛАГАНЕ И ПРАВИЛНИКА НА ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ ЗА РАЗВИТИЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ.

ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД ПОКАЗВА, ЧЕ ДОКТОРАНТКАТА **ПРИТЕЖАВА** ЗАДЪЛБОЧЕНИ ТЕОРЕТИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ ПО НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ „ГРАЖДАНСКО И СЕМЕЙНО ПРАВО“, КАТО **ДЕМОНСТРИРА** КАЧЕСТВА И УМЕНИЯ ЗА САМОСТОЯТЕЛНО ПРОВЕЖДАНЕ НА НАУЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ.

ВЪЗ ОСНОВА НА ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО, ДАВАМ СВОЯТА **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** ЗА ПРЕДСТАВЕНИЯ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД, ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО И ПРИНОСИ И **ПРЕДЛАГАМ НА ПОЧИТАЕМОТО ЖУРИ ДА ПРИСЪДИ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР“** НА АНИ ДИМИТРОВА КЪНЕВА В ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ „СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ“, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ПРАВО“, ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ГРАЖДАНСКО И СЕМЕЙНО ПРАВО“.

12.06.2024 г.

Изготвил становището: .....

(подпис)

Доц. д-р Анна Чолакова